

Тарасюк Г. М.

*доктор економічних наук, професор,
декан факультету бізнесу та сфери обслуговування
Державного університету «Житомирська політехніка»*

П'янков В. С.

*здобувач наукового ступеня доктора філософії
Державного університету «Житомирська політехніка»*

Tarasiuk Halyna

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Dean of the Faculty of Business and Service
Zhytomyr Polytechnic State University*

Piankov Vladyslav

*Postgraduate Student
Zhytomyr Polytechnic State University*

ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Анотація. Стаття присвячена проблематиці становлення та розвитку індустрії гостинності, акцентовано увагу на суперечливості ототожнення «індустрії гостинності» та «індустрії туризму». Виокремлено та проаналізовано періоди становлення індустрії гостинності в Україні, зокрема: час «радянського сервісу»; 1991–2004 рр. – як пострадянський період; 2005–2013 рр. – етап відродження гостинності; 2014–2016 рр. – період стагнації; 2016–2019 рр. – етап кількісно-якісного розквіту національної індустрії гостинності через трансформацію та появу нових суб'єктів, диверсифікацію послуг; 2020–2021 рр. – ковідний та постковідний період з акцентом на безпеку та індивідуалізацію гостя, перспективами розвитку «туристичних магнітів», просування національного туристичного бренду; 2022 р. – соціально свідомий етап переорієнтації суб'єктів гостинності на базові цінності та потреби людини, адаптації до роботи в умовах повномасштабної війни.

Ключові слова: індустрія гостинності, еволюція, розвиток, управління розвитком, готельний бізнес, ресторанный бізнес, туризм.

Постановка проблеми. Управління розвитком, як організований та контрольований процес якісних перетворень, є предметом уваги науковців [1–4]. Складність дослідження розвитку індустрії гостинності обумовлюється відносною новизною самого терміну у вітчизняній науці та суперечливістю поглядів науковців на спільні та відмінні риси «індустрії гостинності» та «індустрії туризму», а також часткове ототожнення зазначених категорій. Саме тому актуальності набуває дослідження становлення та розвитку індустрії гостинності, що ґрунтується на історико-логічному та ретроспективному методах, компаративному аналізі етапів еволюції з використанням кількісного та якісного порівняння.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Індустрія гостинності пройшла тривалий та складний еволюційний шлях від первинних закладів гостинності, що були праобразами хостелів та недорогих готелів, до сучасних мультифункціональних операторів ринку, котрі надають диверсифікований набір послуг та супутніх товарів туристам та відвідувачам.

Пріоритетна більшість науковців визначають гостинність як сукупність галузей, що надають послуги подорожуючим під час їх безпосереднього перебування поза постійним місцем проживання [5; 6].

Процес становлення та розвитку готельного господарства є предметом наукових інтересів Л.Д. Завідної та М.П. Мальської [5; 7]. Особливостям розвитку закладів харчування, в тому числі, ресторанного бізнесу присвятили наукові доробки Р. Дудяк, Х. Польнюк, І. Більський [6]. Процесом виникнення та становлення індустрії гостинності, як об'єднання туризму, готельного та ресторанного бізнесу, організації відпочинку, розваг, конференцій, опікувалися всесвітньо відомі Дж. Р. Уокер, П. Котлер [8–9].

Серед останніх публікацій доречно відзначити роботи Д.В. Нагорнюк та Л.Г. Коваленко [10], котрі пропонують

розглядати сферу гостинності як складну соціально-економічну систему, що об'єднує функції створення, просування і реалізації послуг щодо розміщення, харчування, побутового обслуговування, дозвілля, реалізації товарів засобами суб'єктів індустрії гостинності.

Схожої думки дотримується Н.В. Лохман, розглядаючи індустрію гостинності як самостійну галузь економіки, котра складається з групи галузей та підприємств, функціональною особливістю яких є задоволення попиту на різні види відпочинку та розваг [11, с. 5].

Метою статті є дослідження еволюції індустрії гостинності, визначення етапів розвитку та ідентифікація характерних змін в контексті суспільного поступу.

Результати дослідження. Поняття «гостинність», беззаперечно будучи ознакою ідентичності української нації, набуває розповсюдження як економічна категорія на межі ХХ та ХХІ сторіччя.

Термін «гостинність» увійшов до словника науковців після конференції національних асоціацій готелів та ресторанів. Саме це визначило первинне сприйняття категорії, розуміння сутності, виокремлення суб'єктів індустрії гостинності.

Дж. Р. Уокер [8] та його однодумці [10] визначають чотири основні етапи розвитку сфери гостинності у світі: а саме:

- поява закладів гостинності у IV тис. до н.е. – IV ст. н.е.;
- виникнення та функціонування спеціалізованих закладів розміщення подорожуючих – період VI–XV ст.;
- розвиток закладів ресторанного / готельного господарства XVI–XX ст.;
- сучасний етап розвитку закладів готельної сфери.

Для початкового етапу розвитку характерним є задоволення первинних потреб у ночівлі, втамуванні голоду й спраги. Гостинність була орієнтована на всіх нужденних, хто потребував прихистку, та не мала комерційної складової.

Подальший поступ обумовлюється розвитком міжнародної торгівлі, мореплавства, паломництвом. Функцію закладів гостинності виконують храми, місця відпочинку, таверни, спектр послуг розширюється та набуває ознак спеціалізованості.

Період XVI–XX ст. науковці [8; 10] визначають як час розвитку закладів ресторанного та готельного господарства, що набувають рис спеціалізованих закладів розміщення та забезпечення стравами та напоями. Прогресія зростання кількості суб'єктів гостинності визначалася ступенем розвитку країни, її залученням до міжкультурного обміну, ландшафтних особливостей місцевості, рекреаційної культури населення.

Складним, однак цікавим для дослідження, є період існування України у складі Радянського Союзу, що позначився геопросторовими особливостями розвитку готельного, курортного та ресторанного господарства. Обмежені можливості пересування громадян великої країни потребували розбудови:

- мережі готелів у обласних та республіканських центрах, орієнтованих на осіб, перебуваючих у відрядженнях,
- санаторіїв та профілакторіїв для надання курортно-оздоровчих послуг;
- дитячих таборів та баз відпочинку для організації дозвілля школярів;
- закладів харчування (їдальні у наукових установах, на виробничих підприємствах, закладах освіти; кафе, ресторанів).

Доречно відзначити, що характерний для Радянського Союзу туризм / відпочинок, був організованим та плановим, сезонні коливання попиту на відпочинок у санаторіях та профілакторіях корегувалися путівками на оздоровлення, що надавалися працівникам через систему професійних спілок. Номерний фонд готелів обслуговував перебуваючих у відрядженні та під час канікул школярів, що організовано мандрували країною.

Ресторани вдень обслуговували населення через пропозицію комплексних обідів, а ввечері надавали традиційних комплекс послуг щодо забезпечення стравами та напоями, культурного супроводу відпочинку.

У спадок від Радянського Союзу Україна, як незалежна держава, отримала готельно-ресторанне господарство, санаторно-курортну мережу, що відповідали поняттю «радянського сервісу». Гостинність, як ознака особливого ставлення до споживача послуг, відвідувача, а зрештою гостя, відроджується у незалежній Україні та стає характерною ознакою приватних закладів. Помаранчева революція «відкриває» світові Україну, як особливу, незалежну країну, що заслуговує уваги. Таким чином ця історична подія стимулює поступове зростання потоку

візного туризму з країн Європи, США. Загострюється розуміння невідповідності якості послуг рівню культури відпочинку відвідувачів. Саме на межі сторіч починається бурхливий розвиток вітчизняної індустрії гостинності, що характеризується революційним стрибком у підходах та формах до задоволення потреб подорожуючого.

2012 рік стає піковим за обсягами інвестицій та кількості гостей, в тому числі іноземних туристів, котрі відвідали Чемпіонат з футболу Євро-2012. Наступного року міста України потрапляють до списків найкращих місць для відвідувань, серед яких: Київ, Львів, Крим. Перед Україною відкриваються можливості експорту туристичних послуг, розвитку суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу, розваг та відпочинку, супутніх послуг.

Однак, розстріли на Майдані, окупація російською федерацією Криму, військові дії у Донецькій та Луганській областях в 2014 році провокують кризу у візному туризмі, починаючи період стагнації, котрий триватиме до середини 2016 року.

Визначальною подією наступного етапу розвитку суб'єктів індустрії гостинності стала лібералізація візового режиму. Стрімкий розвиток індустрії гостинності є відзеркаленням еволюційного стрибку у міжнародному туризмі, а саме зростаючому взаємному інтересу українців до візного туризму, а також активізації зацікавленості до України з боку іноземних туристів. Необхідність відповідати нормам та уявленням іноземного гостя стимулює вітчизняні готелі та заклади харчування адаптуватись до більш високих вимог, розвивати конкурентоспроможність, розширювати спектр надання послуг. Для цього періоду стає характерною поява нових форм (видів) розміщення з широкою диверсифікацією цінової складової: від хостелів, орієнтованих на молодіжний сегмент, до мережевих готелів, створених для VIP-гостей.

Індустрія гостинності XXI сторіччя об'єднує сектори проживання-розміщення, харчування, подорожей та туризму, індустрію розваг, сезонну оренду житла для тимчасового проживання-відпочинку, серед гравців ринку: суб'єкти готельного та ресторанного бізнесу, відпочинку і розваг (табл. 1).

Особливе значення для розвитку індустрії гостинності має ситуація на ринку туристичних послуг, вкрай актуальним залишається питання залучення до обслуговування іноземних туристів. Адже саме туризм є одним з найвагоміших сегментів індустрії гостинності, а його реаліі ключовим фактором розвитку суб'єктів гостинності.

Особливим випробуванням для індустрії гостинності став етап COVID-19. За оцінками експертів втрати української індустрії гостинності від пандемії сягнули 1,5 млрд. дол. США [12]. Саме COVID-19 зупинив потоки міжнародного туризму. Емпіричні знання дозволяють констатувати, що майбутнє суб'єктів гостинності у управлінні змінами

Таблиця 1

Індустрія гостинності: сектори, суб'єкти, отримувачі послуг

Сектор гостинності	Суб'єкт (оператори ринку)	Отримувач послуг (відвідувач, гість)
Проживання-розміщення	Готельні мережі, готель, апартаменти, хостел, гостьові будинки, глемпінг	Іноземний турист, внутрішній турист, подорожуючі
Харчування та напої	Ресторан, кафе, сфера громадського харчування, заклад швидкого харчування, їжа з собою, служби доставки та організації харчування (кейтерінг)	Іноземний турист, внутрішній турист, місцевий відвідувач, постійний гість (споживач)
Подорожі та туризм	Туристичні агенції та туристичні бюро, транспортні компанії	Іноземний турист, внутрішній турист, людина у відрядженні, студент, відпочивальник
Індустрія розваг (спорт, ігри, круїзи, event-заходи)	Казино, нічні клуби, круїзні агенції, event-агентства	Іноземний турист, внутрішній турист, відпочивальник
Оренда житла на сезон	Власники приміщень, агенції з оренди житла	Фізичні особи – туристи, відпочивальники

Джерело: складено авторами

через забезпечення креативності у формах розміщення та підходах до залучення гостей. Яскравим прикладом такої адаптації є кейс чеського готелю, котрий запропонував прихисток на період хвороби COVID-19 з повним спектром послуг щодо розміщення, харчування, медичного супроводу, відпочинку, можливості дистанційно працювати. Польські готелі започаткували розміщення іноземців на період 10-денного карантину, обов'язкового при перетині кордону. Українські оператори ринку сконцентрували увагу на безпеці та можливості мінімізації контактів гостей між собою та персоналом шляхом індивідуального розміщення та харчування у номерах. Актуалізації набула послуга якісної комунікації. Для цього періоду стає характерною подальша діджиталізація процесів бронювання та вибору туристичного продукту, віртуалізація туристичних агенцій.

Ковідні реалії реформують роботу закладів харчування, котрі періодично працюють «на винос». В той же час набувають розвитку заклади формату «dark kitchen».

На деякий час призупиняє роботу індустрія розваг, фестивалі, концерти. Виставкові заходи пріоритетно відбуваються онлайн або змішаному форматі.

Суттєвим збільшенням попиту в період пандемії характеризується оренда житла на сезон в сільській місцевості.

Трендом 2020 – початку 2021 року стає переорієнтації суб'єктів гостинності на задоволення потреб внутрішнього туриста. В той же час, саме влітку 2021 року була реалізована амбітна програма диверсифікації експорту туристичних послуг через організацію родинного сезонного відпочинку (в середньому 3 місяці) для громадян ОАЕ. Складність зазначеного полягала у необхідності адаптації всіх видів суб'єктів індустрії гостинності до національно-культурно-релігійних потреб гостей: організація прямого перельоту, халального меню, супроводу перекладача, специфічного номерного фонду (з урахуванням кількості членів родини) тощо.

Період постковідного розвитку характеризується частковим відновленням звичного способу життя та можливості подорожувати, що визначає тренди подальшої індивідуалізації послуг суб'єктів індустрії гостинності, в тому числі, відмови від групових поїздок, турів, розміщень, споживання їжі та напоїв.

Оскільки сьогодення світу, а особливо України, характеризується невизначеністю та високим ступенем ризику безпечності існування, суб'єкти індустрії гостинності набувають рис адаптивності, мобільності та гнучкості.

Розвиток індустрії гостинності стимулюється через організацію професійної роботи Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ) [13] та Асоціації індустрії гостинності України [14].

Державне агентство розвитку туризму [13], як центральний орган виконавчої влади у туристичній сфері, опікується розробкою та реалізацією проектів: популяризація внутрішнього туризму, розвиток «туристичних магнітів», просування національного бренду «Ukraine Now», акцентуючи увагу на привабливості України «для туризму, культурної взаємодії та бізнесу».

Асоціація індустрії гостинності України [14], що є об'єднанням операторів ринку, науковців, практиків, експертів у сфері туристичного, готельного та ресторанного бізнесу, event-агенцій, музеїв, визначає своєю візією «розвиток внутрішнього та в'їзного туризму», місія Асоціації передбачає трансформацію індустрії гостинності на «вигідний та престижний бізнес», як цінності визначені: відкритість, цілеспрямованість, емерджентність та інноваційність.

Особливий етап становлення індустрії гостинності розпочався у лютому 2022 року, період соціально свідомої переорієнтації багатьох суб'єктів на забезпечення та забезпечення базових цінностей та потреб біженців, людей, змушених евакуюватися з регіонів активних бойових дій.

В умовах повномасштабної війни заклади колективного розміщення та харчування надають допомогу переселенцям, демонструють гостинність як ознаку української ідентичності. Частина суб'єктів у відносно безпечних регіонах продовжує працювати, надаючи послуги з розміщення, харчування, оздоровлення.

Визначальних рис набуває антикризове управління розвитком суб'єктів індустрії гостинності, проявом адаптивності до реалій стає оптимізація портфелю послуг з особливим акцентом на безпековому, економічному та культурному вимірах.

Висновки. Серед детермінант еволюції та подальшого розвитку індустрії гостинності науковці визначають соціальні, економічні, культурні аспекти, історичні та природно-ресурсні чинники. Вивчення індустрії гостинності крізь призму еволюції акцентує увагу на геопросторових та безпекових аспектах розвитку суб'єктів.

За результатами дослідження визначено періоди становлення індустрії гостинності в Україні, а саме: час «радянського сервісу»; 1991–2004 рр. – пострадянський етап; 2005–2013 рр. – період відродження гостинності; 2014–2016 рр. – час стагнації; 2016–2019 рр. – період розвитку національної індустрії гостинності; 2020–2021 рр. – ковідний та постковідний період; 2022 р. – соціально свідомий адаптаційний етап управління розвитком суб'єктів гостинності до реалій військового часу.

Деяко суперечливим виглядає отождолення туристичної галузі та індустрії гостинності. Частина науковців розглядає суб'єктів сфери гостинності як господарства, що орієнтуються виключно на забезпечення потреб туристів у розміщенні та харчуванні. Однак, сучасний стиль життя, що є характерним для високоурбанізованого суспільства актуалізує потребу більш широкого фокусу.

На нашу думку, не слід отождолювати та підпорядковувати один одному індустрію гостинності та туристичну індустрію. Сьогоднішня індустрія гостинності орієнтована не тільки на іноземного чи внутрішнього туриста, її суб'єкти, зокрема заклади харчування та тимчасового розміщення диверсифікують портфель послуг з фокусом, в тому числі, і на постійного споживача (гостя), event-агенції на диверсифікацію портфелю послуг щодо організації відпочинку і розваг.

Список використаних джерел:

1. Левковець О. Організаційний розвиток в епоху VUCA: концепції, технології, потенціал. *Економічна теорія та право*. 2020. № 4 (43). С. 46–71. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 15.09.2022).
2. Менеджмент суб'єктів господарювання в умовах міжнародної інтеграції : кол. монографія / за ред. Г.М. Тарасюк. Житомир : ЖДТУ, 2016. 448 с.
3. Коваленко Н. Система управління розвитком підприємства та її складники. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип. 4 (72). С. 98–107.
4. Управління організаційним розвитком: теоретичні та концептуальні основи : монографія / під ред. С.К. Харічкова. Одеса, 2016. 196 с.
5. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 472 с.

6. Дудяк Р., Польнюк Х., Більський І. Становлення та розвиток ресторанного бізнесу в Україні. *Вісник Львівського аграрного національного університету*. 2018. С. 114–118. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2018.25.114> (дата звернення: 15.09.2022).
7. Завідна Л.Д. Готельний бізнес: стратегія розвитку : монографія. Київ : КНТЕУ, 2017. 600 с.
8. Уокер Дж.Р. Введение в гостеприимство : учебник. Москва : ЮНИТИ, 1999. 464 с.
9. Kotler F. Marketing for Hospitality and Tourism. URL: https://www.academia.edu/37719345/Marketing_for_Hospitality_and_Tourism_Fifth_Edition_I_3_Marketing_for_Hospitality_and_Tourism_Fifth_Edition11 (дата звернення: 12.07.2022).
10. Нагернюк Д.В., Коваленко Л.Г., Особливості сфери гостинності: дефініція поняття «гостинність». *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 59. С. 50–54.
11. Розвиток індустрії гостинності: сучасний погляд : монографія / наук. ред. Н.В. Лохман. Кривий ріг : ДонНУЕТ, 2021. 170 с.
12. За оцінками МКІП щодо втрати імпорту та експорту послуг, пов'язаних з подорожами, від пандемії. URL: <https://mkms.gov.ua/news/3733.html> (дата звернення: 30.08.2022).
13. Офіційний сайт ДАРТ. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2022).
14. Офіційний сайт Асоціація індустрії гостинності України. URL: <https://aigu.org.ua/> (дата звернення: 30.08.2022).

References:

1. Levkovec O. (2020) Orghanizacijnyj rozvytok v epokhu VUCA: koncepciji, tekhnologiji, potencial [Organizational development in the era of VUCA: concepts, technologies, potential]. *Ekonomichna teorija ta pravo*, no. 4 (43), pp. 46–71. Available at: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (accessed 15 September 2022).
2. Tarasjuk Gh.M. (2016) Menedzhment sub'ektiv ghospodarjuvannja v umovakh mizhnarodnoji integraciji [Management of economic entities in the conditions of international integration]. Zhytomyr: ZhDTU. (in Ukrainian)
3. Kovalenko N. (2019) Systema upravlinnja rozvytkom pidpryjemstva ta jiji skladnyky [Enterprise development management system and its components]. *Ekonomika ta upravlinnja pidpryjemstvamy*, vol. 4 (72), pp. 98–107.
4. Kharichkova S.K. (2016) Upravlinnja orghanizacijnym rozvytkom: teoretychni ta konceptualjni osnovy [Management of organizational development: theoretical and conceptual foundations]. Odesa. (in Ukrainian)
5. Maljsjka M.P., Pandjak I.Gh. (2017) Ghoteljnyj biznes: teorija ta praktyka [Hotel business: theory and practice] Kyiv: Centr uchbovoji literatury. (in Ukrainian)
6. Dudjak R., Polnjuk Kh., Biljskij I. (2018) Stanovlennja ta rozvytok restorannogo biznesu v Ukraini [Formation and development of the restaurant business in Ukraine]. *Visnyk Ljvivskogho aghrarnogho nacionalnogho universytetu*, pp. 114–118. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2018.25.114> (accessed 15 September 2022).
7. Zavidna L.D. (2017) Ghoteljnyj biznes: strategija rozvytku [Hotel business: development strategy]: monografija. Kyiv: KNTEU. (in Ukrainian)
8. Uoker Dzh.R. (1999) Vvedenje v ghostepryymstvo [Introduction to hospitality]. Moskva: JuNYTY. (in Russian)
9. Kotler F. Marketing for Hospitality and Tourism. Available at: https://www.academia.edu/37719345/Marketing_for_Hospitality_and_Tourism (accessed 12 July 2022).
10. Nagemjuk D.V., Kovalenko L.Gh. (2021) Osoblyvosti sfery ghostynnosti: definicija ponjattja «ghostynnistj» [Features of the field of hospitality: definition of the concept of «hospitality»]. *Infrastruktura rynku*, vol. 59, pp. 50–54.
11. Lohman N.V. (2021) Rozvytok industriji ghostynnosti: suchasnyj pohljad: monografija [Development of the hospitality industry: a modern view]. Kryvyj Righ: DonNUET. (in Ukrainian)
12. Za ocinkamy MKIP shhodo vtraty importu ta eksportu posluh, pov'jazanykh z podorozhamy, vid pandemiji [According to MKIP estimates, the loss of import and export of travel-related services due to the pandemic]. Available at: <https://mkms.gov.ua/news/3733.html> (accessed 30 August 2022).
13. Oficijnyj sajt DART. Available at: <https://www.tourism.gov.ua/> (accessed 30 August 2022).
14. Oficijnyj sajt Asociacija industriji ghostynnosti Ukrajiny. Available at: <https://aigu.org.ua/> (accessed 30 August 2022).

HOSPITALITY INDUSTRY OF UKRAINE: ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT

Summary. The article is devoted to the problems of the establishment and development of the hospitality industry, focusing on the inconsistency of identifying the «hospitality industry» and the «tourism industry». The investigation of the hospitality industry establishment and development is based on historical-logical and retrospective methods, comparative analysis of the evolution stages using quantitative and qualitative comparison. Attention is focused on the duration and complexity of the industry evolution processes. The research was carried out from primary institutions to modern multifunctional market operators. The primary institutions were prototypes of hostels and low-cost hotels. The modern multifunctional market operators provide a diversified set of services and related goods to tourists and visitors. The authors studied the stages of the development of hospitality according to J.R. Walker, distinguished and analyzed the periods of the formation of the hospitality industry in Ukraine: the period of «Soviet service», 1991–2004 – as the post-Soviet period, 2005–2013 – the stage of the hospitality revival, 2014–2016 – a period of stagnation, 2016–2019 – a stage of quantitative and qualitative flourishing of the national hospitality industry due to the transformation and emergence of new entities and diversification of services, 2020–2021 – the Covid and the Post-Covid period with emphasis on security, individualization, and prospects for the development of «tourist magnets» and the promotion of the national tourism brand; 2022 – a socially conscious stage of reorientation of hospitality subjects to basic human values and needs, adaptation to work in full-scale war circumstances. The study of the hospitality industry based on the prism of evolution emphasizes the geo-spatial and security aspects of the entities development. It seems contradictory to equate the tourism industry with the hospitality industry. Some scientists consider the subjects of the hospitality sector as businesses focused exclusively on meeting the needs of tourists regarding accommodation and food. However, the modern lifestyle, which is characteristic of a highly urbanized society, actualizes the need for a broader focus. In our opinion, the hospitality industry and the tourism industry should not be equated and subordinated to each other. Today's hospitality industry is not focused on foreign or domestic tourists only. For instance, the catering and temporary accommodation businesses diversify the portfolio of services focused on the permanent consumer (guest), the event agencies diversify the portfolio of services of the organization recreation and entertainment.

Key words: hospitality industry, evolution, development, development management, hotel business, restaurant business, tourism.